

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr V. Hepp, Dr K. Schilder, Dr C. Tazelaar en Prof. Dr J. Waterink

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Dr K. Fernhout, Vreeland; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, De Steeg; Dr B. A. Koopmans, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr H. W. Laman, Aasen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr J. W. Marmelstein, Amsterdam; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; G. Meima, Groningen; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; J. Strikwerda, Dokkum; Dr J. Thijss, Zwolle; Dr J. Veldkamp, Hilversum; E. Visser, Arnhem; Prof. Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Broekstraat 14, Amsterdam.

Druckers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.

Tel. No. 58 — Postrekening No. 30000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenland en Ned-Indië f7.50 per jaar.

Advertentie: 25 ct. p. regel. — Losse nummers f0.15.

INHOUD: Het Adventswonder — geen vrucht van vergelijkinge wijsheid. — Uit de Schrift: De zegen uit Sion (Psalm 134:3). — Kerkelijk Leven: Onze verzoeken. De zaak-De Brussaard in het ruim. Hoop op het eeuwig. Nederl. Geref. Kerken: Acta der voorgestelde Synode. Afgegaan. — Geestelijke Adviezen: Jes. 40:22a en Joh. 26:2b. — Uit het Pol. en Soc. Leven: Het Parlementaire stelsel. I. — Pop. Wetensch. Schetsen: Gihertus Voetius, X. — Literatuur en Kunst: Marie Diers. In den tuin der eenzaamheid. — Het Boek van de Week. — Perschouw. — Boekbespreking. — Kerknieuws.

HET ADVENTSWONDER — GEEN VRUCHT VAN VERGELIJKENDE WIJSHEID.

Het zijn weer de dagen van advent. Christus' geboorte wordt weer gezien en Hij heeft Zijn ster, die boven ons hoofd wil stille staan.

Hoe zullen wij hem ontvangen? Zullen wij in onzen tijd van „vergelijkende godsdienstwetenschap” hem vergelijken met alle andere grootten, en zijn ster vergelijken met alle andere sterren, en dan, op grond van die vergelijking, beslissen, dat Hij de grootste is, nitnemender dan allen?

Vergelijken — och ja, dat zit ons, menschen, in het bloed. Wij zetten de menschen, die wij ontmoeten, en de dingen, die zich aan ons opdringen, naast elkaar en dan zeggen wij: de een is zoo, de ander is anders; de een is groter, kleiner, gewichtiger dan de ander. Wij kunnen het eenvoudig niet laten. En zonder twijfel is daarin veel goeds. Wat zou het ontwakend bewustzijn van een kind, wat zou de onderzoekingsdrift van een geleerde ooit vermogen, als niet onweerstaanbaar die begeerte tot vergelijking in ons woonda? God zelf heeft die drift in ons gelegd; wij zien de dingen en de machten en menschen om ons heen niet stuksgewijs, maar in onderlingen samenhang. En daarom dringt zich de ongelijkheid en het verschil aan ons vanzelf op. Vergelijken is een natuurlijk ding.

Dit is alles goed en zelfs plichtmatig, mits we op één ding bedacht zijn: dat wij alleen dan vergelijkingen trekken, als de dingen, of de menschen, die we vergelijken, punten van overeenkomst en gelijkheid hebben. Willen wij tussen twee menschen een verschil in graad aanduiden, dan moeten die twee toch gelijksoortig zijn; ze moeten een bepaald punt van vergelijking hebben, waarin ze elkaar naderen en eenzelfde beeld vertoonen, al is het dan in scherper of matter trekken.

Nu is de wereld geneigd, ook Christus te vergelijken. Men vergelijkt hem met andere menschen, die „godsdienststichter” heeten, of met profeten van voor en na, of met wijsgeeren, of met martelaren, of met dwepers, of met hervormers, of met wie dan ook. Kan dat? Mag het? Laat Hem zelf op die vraag antwoord geven. Indien Christus alleen mensch was, dan zou hij met de anderen te vergelijken zijn, want Hij is hun in alles gelijk, uitgenomen de zonde. Maar hij is alereerst de waarachtige God. En God bedacht alle vergelijkingen-begeerten met dit woord: „Bij wien zult gij Mij vergelijken?” En juist wijl Christus goddelijk persoon is, staat Hij boven alle vergelijking; omdat al wat in Hem menschelek is slechts verstaan wordt uit Zijn goddelijke deugden. Is Hij Abrahams zoon? Ja; maar Hij zegt ook: „Eer Abraham was ben Ik”; de eenwige is niet te vergelijken met een tijdelijk mensch; hun wezen is ongelijk. Is Hij Davids Zoon? Ja, maar Hij is ook Davids Heer; en men vergelijkt den heer niet met den knecht, maar taxeert den knecht naar zijn Heer. Is Hij een profeet onder andere profeten? Ja, maar alle profeten hebben van en dóór Hem gesproken; en daarom kan men niet Hem verklaren uit den profetenstand, maar alle profeten worden gekeerd door Hem. Niemand kan Jezus' meerderheid bewijzen. Hij SCHIJNT wel Zichzelf in vergelijking te brengen. Telkens toch spreekt Hij: Ik ben „meer dan” Jona, de tempel, of Salomo. Maar die meerderheid is toch een uitkomst van vergelijking. Een vergelijking stelt haar uitkomst aanvankelijk disputabel; maar Christus' meerderheid boven alle anderen is het uitgangspunt, nooit het eindpunt der redeneering. Jezus roept

wel zijn meerderheid uit boven Jona, Salomo en tempel, maar doet geen moeite, ze te bewijzen door zorgvuldige vergelijking. Christus is eenvoudig de meerdere; Hij is de werkelijkheid en Jona, en Salomo en de tempel zijn de schaduw; Hij is het einde van den weg, daarom zijn zij mijlpalen op den weg; Hij de Koning, daarom zij de voorloppers. Het is Christus' zelfvernedering, dat Hij zich plaatste op het vlak van vergelijkbare dingen. Maar wie uit vergelijking met anderen Jezus verklaren wil, komt er niet. Wij mogen Hem ook niet prijzen op grond van onze vergelijking, want wij hebben Hem niet te vergelijken. Vergelijking is een vergelijk tusschen geloof en ongeloof, tusschen ouden en nieuwen, tusschen geestelijken en natuurlijke menschen. Gods waarheid kent geen vergelijk en dus geen vergelijking; ze zijn altijd valsche.

Het is goed, hirop te letten, opdat wij onze adventsvreugd niet ontleenen aan vergelijkinge wijsheid, maar aan openbaringsgeloof. Voor dat het Kerstfeest mag spreken tot onze ziel, moeten wij het hierover met ons zelf eens geworden, dat Jezus Christus in vergelijking brengen met anderen, een onrecht is tegenover Hem.

En ook tegenover ons, die het doen. Alle vergelijking botst tegen Jezus aan, maar loopt ook over ons zelf heen. Het beledigt hem en ons.

Zie het maar eens aan de Samaritaansche vrouw. Wij kiezen haar tot voorbeeld, omdat zij Jezus' stellige uitspraken, dat Hij meer is dan Salomo, de tempel, Jona, is voorafgegaan met haar vraag: „Zijt gij meer dan Jakob? Jezus heeft haar gezegd, dat Hij levend water haar kan geven. Hoe kan dat? zoo peinst ze. Hij heeft leegde handen, hoe kan hij de mijne vullen? Hij heeft een dorstigen mond; hoe kan hij mijn dorst lesschen? Wie kan drinken, als hij drinken moet? Ik, die een dochter Jakobs ben, kan niet aan water komen, als ik het niet moeizaam ophaal uit de diepte van den put. En dat is met vader Jakob niet zoo geweest. En zou nu hier iemand vader Jakob te boven gaan en water kunnen krijgen zonder het middel van een put en een groeve en een waterboring? Kan hij onmiddellijk krijgen, wat Jakob alleen „in den middellijken weg” veroverd heeft?

Dus „vergelijkt” de vrouw Jakobs putgraving met Jezus' waterbelofte. En zij heeft haar conclusie gereed; in haar hart zegt ze: het kan niet, het kan niet. En dat is nu: heenloopen over zichzelf. Want zij doet wel, alsof ze alles van Jakob en van zijn put en zijn water begrepen heeft, maar het is zoo niet. Jakob is haar óók de onbekende; vergelijkt ze Jakob met Jezus, dan heeft ze een „vergelijking” met twee onbekenden; en ze doet, alsof de een, Jakob, haar wel bekend is. O vrouw, als ge wist, wie Hij is, die tot u spreekt, gij zoudt aan Jakob een harde noot te kraken hebben. Jakob is groot, maar als Jakob's Groote Zoon niet komt, die meer kan, dan hij, dan heeft Jakob voor niets geput. Juist omdat Jakob putte en al maar weer putte, moest gij uitzien naar Hem, die meer kan dan Jakob, die het leven geeft, onmiddellijk. O vrouw gij zegt het zelf: Jakob dronk uit dien put, maar zijn vee ook. Maar hebt gij nooit gelezen de benauwde vraag van den Prediker: wie merkt, dat de adem van de beesten nederwaarts gaat in de aarde, maar die van de menschen opwaarts tot God? Als Jakob het water met de beesten deelen moet en daar komt niet één, die water geeft, dat wel voor menschen, maar voor beesten in der eeuwigheid niet is, och, dan put Jakob voor niets; en de stroom van het bronwater in de diepe aardschachten, en al dat putten, en stroomen, het wordt „zoo moe, dat niemand het uitspreken kan”, zegt de Prediker. O vrouw, juist de bron van Jakob is het groote raadsel; het roept om de oplossing. Christus zal die Zijn;

want als Hij komt, dan wordt het eerst duidelijk, dat Jakob putte en groef om plaats te hebben voor zich en zijn kroost en zijn vee, opdat eens de Christus zou geboren worden. Dan zou ze begrepen hebben, dat God van Jakob voeren wil tot Christus; dat het daarom moet gaan van den minderen tot den meerderen zegen, van putwater tot die rivier van levend water, die uit Gods troon ontspringt. Jakob graaft putten, maar Mozes roept reeds water uit de steenrots en de steenrots was meer dan de put, want de steenrots was Christus, gelijk Paulus zegt. Als ik bij Jakob blijf staan, dan kom ik niet verder; als ik Jakob's Groeten Zoon verwacht, dan weet ik; het moet verder komen dan Jakob, anders zijn wij verloren.

Dat is nu de nuchtere waarheid: al wie niet geloofd, is de Samaritaansche gelijk. Hij doet, alsof hij Jakob begrijpt, maar hij hakt zijn eigen knopen door. Jakob en Jona, de tempel en Salomo, en alle macht en alle menschen, en ook gij zelf, zijt een raadsel waarop Christus alleen de oplossing kan zijn. Stel u niet aan, alsof gij Jezus kunt vergelijken met iemand of iets in de wereld, want zonder Hem hebt gij van niemand, van niets, het ware wezen verstaan. De vergelijking van Christus met een ander is verongelijking, ook van u zelf; zij is doorlopend zelfbedrog, want zij is een onmogelijkheid — ze heeft zonder de openbaring niets dan onbekenden.

Zoo is die Samaritaansche met haar naïeve vergelijkingkunst voor tobbende denkers een bewijs, dat hun pogingen, om den Vreemdeling, die Zijn advent tot ons volbrengt en ons Zijn levend water biedt, uit hun vergelijkingen te leeren doorzien, van den grond af fout zijn.

Zij moeten van de vergelijkinge wijsheid naar het openbaringswoord terug. Zij moeten niet in hun vergelijkingenwoede meenen, de waarde van Christus uit de andere termen der vergelijking, die zij „bekend” en „gegeven” achten, te verklaren. Want buiten Hem zijn alle termen onbekend.

Hij maakt zichzelf bekend en daardoor ook Jakob en zijn put, en de Samaritaansche, en Jona, den tempel en Salomo ook. En ook mijzelf en alle ding en alle macht in hemel en op aarde.

„Zijt gij meer dan onze vader Jakob”? dat is de schuchtere vraag. Maar Jezus, alle vergelijking op zij dringend, antwoordde: die van Jakobs water drinkt, zal wederom dorsten, maar wie gedronken zal hebben van het water, dat Ik geven zal, zal in eeuwigheid niet dorsten (Joh. 4:12, 13, 14).

Jakob wordt dus verklaard door Christus; dat is Christus' meerderheid. En Hij zelf treedt op als prediker van die meerderheid; zoo alleen kan Hij Jakob uit de verachting opheffen, waarin al zijn verzoorders hem laten, zoolang zij Jezus' meerderheid en grootheid niet hebben gezien. Laat nu deze dochter Jakobs, die het niet verder brengen wilde dan tot de eer van een putgraversdochter, de ooren spitsen: Jakob haar vader is een putgraver en brengt haar niet boven zijn eigen stand uit. Maar Jezus, mits hij als Jakobs meerdere geloofd wordt, zet Jakob en al zijn zonen en dochters boven zichzelf uit Jakob en zijn zonen en dochters en zijn beesten, Jakob en zijn kinderen, ze hebben nu al eeuwen lang gretig hun mond gezet boven dat plekje grond, waaruit de God der aarde, de God die Schepper is, water wellen liet. Dat was de ijdele, vermoedende critiekloop der natuur, waarover de Prediker klaagt. Maar de omgang van het water der natuur moet bij beschikking van God als Herschepper overwonnen worden door den omgang van het water der genade. De natuur brengt Jakobs kinderen niet verder, naar hun geestelijke bestemming. Dus komt Christus, om te geven wat Jakob niet bereiden kon; Hij geeft hun de genade. Jakobs putgravende hand ontsluit de bronnen der aarde; maar in Jezus Christus openen zich de fonteynen des hemels. Jakobs waterwelingen voeden; Jezus' water voedt op; het

1926

LIOTHEEK
leden behalve
boeken van

recht om de
stellen TOT
laar.

ALVEN PRIJS
aken uit ruim

so, dus zonder
deen prachtig
boeken van

t een extra-

an de wervors
dien

emies

ASTEN

ANGERS

gang bedruagt
). Vraagt nog
aan bij Uwen
ACH. NIJKERK.